

Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Tredje Afdeling)

17. januar 2019*

»Præjudiciel forelæggelse – fælles udenrigs- og sikkerhedspolitik – restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Libyen – kæde af aftaler indgået med henblik på udstedelse af en bankgaranti til fordel for en enhed, der er opført på en liste om indefrysning af pengemidler – betaling af omkostninger i henhold til aftaler om modgaranti – forordning (EU) nr. 204/2011 – artikel 5 – begrebet »pengemidler, som stilles til rådighed for en enhed, der er opført i bilag III til forordning nr. 204/2011« – artikel 12, stk. 1, litra c) – begrebet »erstatning i henhold til garanti« – begrebet »person eller enhed, som handler på vegne af en person, der er omhandlet i artikel 12, stk. 1, litra a) eller b)««

I sag C-168/17,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Kúria (øverste domstol, Ungarn) ved afgørelse af 23. marts 2017, indgået til Domstolen den 3. april 2017, i sagen

SH

mod

TG,

procesdeltager:

UF,

har

DOMSTOLEN (Tredje Afdeling),

sammensat af formanden for Fjerde Afdeling, M. Vilaras (refererende dommer), som fungerende formand for Tredje Afdeling, og dommerne J. Malenovský, L. Bay Larsen, M. Safjan og D. Šváby,

generaladvokat: P. Mengozzi,

justitssekretær: fuldmægtig R. Schiano,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 23. april 2018,

efter at der er afgivet indlæg af:

– SH ved üggyvédek J. Burai-Kovács og G. Stanka samt ved jogi iroda vezetője Á. Mohay,

* Processprog: ungarsk.

- TG ved ügyvédek B. Kutasi og Á Szenczy samt ved avocat E. Rosenfeld,
- UF ved ügyvédek Z. Völgyesiné Hontvári og A. Szerencsés,
- den ungarske regering ved G. Koós og M.Z. Fehér, som befuldmægtigede,
- den tyske regering ved T. Henze og D. Klebs, som befuldmægtigede,
- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato P. Gentili,
- Europa-Kommissionen ved L. Havas og E. Paasivirta, som befuldmægtigede,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 3. oktober 2018, afsagt følgende

Dom

- 1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af for det første artikel 5 og 9 samt artikel 12, stk. 1, i Rådets forordning (EU) nr. 204/2011 af 2. marts 2011 om restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Libyen (EUT 2011, L 58, s. 1), for det andet af forordningens artikel 12, stk. 1, som affattet ved Rådets forordning (EU) nr. 45/2014 af 20. januar 2014 (EUT 2014, L 16, s. 1), og for det tredje artikel 17, stk. 1, i Rådets forordning (EU) 2016/44 af 18. januar 2016 om restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Libyen og om ophævelse af forordning (EU) nr. 204/2011 (EUT 2016, L 12, s. 1).
- 2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en tvist mellem to ungarske banker, SH og TG, der er blevet indbragt for Kúria (øverste domstol, Ungarn), og hvis genstand er SH's betaling til TG af dels garantiomkostninger afholdt i forbindelse med en bankgaranti, som blev stillet af en libysk bank, nemlig Sahara Bank, til en libysk bygherre, Libyan Housing and Infrastructure Board (det libyske bolig- og infrastrukturnævn, herefter »HIB«), dels omkostninger i henhold til den modgaranti, som TG stillede til Sahara Bank.

Retsforskrifter

Folkeretten

- 3 Henset til de alvorlige og systematiske menneskerettighedskrænkelser begået i Libyen vedtog De Forenede Nationers Sikkerhedsråd den 26. februar 2011 på grundlag af artikel 41 i De Forenede Nationers pagts kapitel VII resolution 1970 (2011), der indfører restriktive foranstaltninger over for denne stat.
- 4 Det fremgår af resolutionens punkt 17 og 21, at De Forenede Nationers Sikkerhedsråd:

»17. *Decides* that all Member States shall freeze without delay all funds, other financial assets and economic resources which are on their territories, which are owned or controlled, directly or indirectly, by the individuals or entities listed in annex II of this resolution or designated by the Committee established pursuant to paragraph 24 below, or by individuals or entities acting on their behalf or at their direction, or by entities owned or controlled by them, and decides further that all Member States shall ensure that any funds, financial assets or economic resources are prevented from

being made available by their nationals or by any individuals or entities within their territories, to or for the benefit of the individuals or entities listed in Annex II of this resolution or individuals designated by the Committee;

[...]

21. *Decides* that the measures in paragraph 17 above shall not prevent a designated person or entity from making payment due under a contract entered into prior to the listing of such a person or entity, provided that the relevant States have determined that the payment is not directly or indirectly received by a person or entity designated pursuant to paragraph 17 above, and after notification by the relevant States to the Committee of the intention to make or receive such payments or to authorize, where appropriate, the unfreezing of funds, other financial assets or economic resources for this purpose, 10 working days prior to such authorization«.

EU-retten

Afgørelse 2011/137/FUSP

5 For at gennemføre resolution 1970 (2011) vedtog Rådet for Den Europæiske Union afgørelse 2011/137/FUSP af 28. februar 2011 om restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Libyen (EUT 2011, L 58, s. 53).

6 Afgørelsens artikel 6, stk. 1 og 2, bestemmer:

»1. Alle pengemidler, andre finansielle aktiver og økonomiske ressourcer, som ejes eller kontrolleres direkte eller indirekte:

a) af personer og enheder, der er opført på listen i bilag II til [resolution] 1970 (2011), og andre personer og enheder, som Sikkerhedsrådet eller udvalget har udpeget i overensstemmelse med punkt 22 i [resolution] 1970 (2011), eller af enkeltpersoner eller enheder, der handler på deres vegne eller under deres ledelse, eller af enheder, der ejes eller kontrolleres af dem, jf. listen i bilag III

b) af personer og enheder, der ikke er omfattet af bilag III, men som er involveret eller meddelagtige i at beordre, kontrollere eller på anden måde styre grove menneskerettighedskrænkelser mod personer i Libyen, bl.a. ved at være involveret eller meddelagtige i at planlægge, lede, beordre eller gennemføre angreb i strid med folkeretten, herunder luftbombardementer, på civilbefolkningen og civile faciliteter, eller af enkeltpersoner eller enheder, der handler på deres vegne eller under deres ledelse, eller af enheder, der ejes eller kontrolleres af dem, jf. listen i bilag IV,

indefrys.

2. Ingen pengemidler, andre finansielle aktiver eller økonomiske ressourcer må direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller være til fordel for de fysiske eller juridiske personer eller enheder, der er nævnt i stk. 1.«

7 Afgørelsens artikel 7 er sålydende:

»Der ydes ikke kompensation, herunder erstatning eller nogen anden tilsvarende kompensation, såsom modregning eller erstatning i henhold til garanti i forbindelse med kontrakter eller transaktioner, hvis gennemførelse direkte eller indirekte helt eller delvis er blevet påvirket af foranstaltninger truffet i medfør af [resolution] 1970 (2011), herunder foranstaltninger truffet af Unionen eller af enhver

medlemsstat i overensstemmelse med, som krævet i eller i forbindelse med gennemførelsen af de relevante afgørelser fra Sikkerhedsrådet eller foranstaltninger, der er omfattet af denne afgørelse, til de udpegede personer og enheder, som er opført på listen i bilag I, II, III eller IV, eller nogen anden person eller enhed i Libyen, herunder Libyens regering, eller til nogen person eller enhed, som rejser fordringer gennem eller til fordel for en sådan person eller enhed.«

Forordning nr. 204/2011

8 På grundlag af afgørelse 2011/137 vedtog Rådet forordning nr. 204/2011, der trådte i kraft den 3. marts 2011.

9 Første og anden betragtning til forordningen har følgende ordlyd:

»(1) I overensstemmelse med [...] resolution 1970 (2011) [...] fastsættes der i afgørelse 2011/137[...] bestemmelser om en våbenembargo, et forbud mod udførsel af udstyr, der kan anvendes til intern undertrykkelse, samt indrejserestriktioner for bestemte personer og enheder, der er involveret i de alvorlige menneskerettighedskrænkelser i Libyen, herunder ved i strid med folkeretten at være involveret i angreb mod civilbefolkningen og faciliteter, samt indefrysning af disse personers og enheders pengemidler og økonomiske ressourcer. Disse fysiske eller juridiske personer og enheder er opført på listerne i bilagene til afgørelsen.

(2) Da nogle af disse foranstaltninger falder ind under anvendelsesområdet for traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, er lovgivning på EU-plan nødvendig for at kunne gennemføre dem, navnlig for at sikre, at de økonomiske aktører i alle medlemsstater anvender dem på samme måde.«

10 Forordningens artikel 1 fastsætter:

»I denne forordning forstås ved:

a) »pengemidler«: finansielle aktiver og fordele af enhver art, herunder, men ikke begrænset til:

[...]

- v) kreditter, modregningsrettigheder, garantier, opfyldelsesgarantier eller andre finansielle forpligtelser
- vi) remburser, konnossementer, løsørepatentebreve

[...]

b) »indefrysning af pengemidler«: hindring af enhver form for flytning, overførsel, ændring, brug af, adgang til eller behandling af pengemidler, der ville resultere i en ændring under en hvilken som helst form med hensyn til omfang, beløb, anbringelsessted, ejerforhold, besiddelse, art eller formål eller andre ændringer, som ville gøre det muligt at bruge de pågældende pengemidler, herunder porteføljeforvaltning

c) »økonomiske ressourcer«: aktiver af enhver art, både materielle og immaterielle, såvel løsøre som fast ejendom, som ikke er pengemidler, men som kan bruges til at opnå pengemidler, varer eller tjenesteydelser

d) »indefrysning af økonomiske ressourcer«: hindring af, at de på nogen måde bruges til at opnå pengemidler, varer eller tjenesteydelser, herunder, men ikke kun, ved salg, leje eller pantsætning

[...]«

11 Samme forordnings artikel 5 er sålydende:

»1. Alle pengemidler og økonomiske ressourcer, som tilhører eller ejes, besiddes eller kontrolleres af de fysiske eller juridiske personer, enheder og organer, der er opført på listerne i bilag II og III, indefrys.

2. Ingen pengemidler eller økonomiske ressourcer må hverken direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller til fordel for de fysiske eller juridiske personer, enheder eller organer, der er opført på listerne i bilag II og III.

3. Bevidst og forsætlig deltagelse i aktiviteter, der direkte eller indirekte har til formål eller virkning at omgå de i stk. 1 og 2 omhandlede foranstaltninger, er forbudt.«

12 Artikel 9, stk. 1, i forordning nr. 204/2011 har følgende ordlyd:

»Artikel 5, stk. 2, gælder ikke beløb, der tilføres indefrosne konti i form af:

[...]

b) forfaldne beløb i henhold til kontrakter, aftaler eller forpligtelser, som er indgået eller opstået forud for den dato, hvor den fysiske eller juridiske person, enheden eller organet, jf. artikel 5, blev opført på listen af Sanktionskomitéen, Sikkerhedsrådet eller Rådet,

forudsat at sådanne [...] beløb indefrys i henhold til artikel 5, stk. 1.«

13 Forordningens artikel 12 bestemmer:

»Der ydes ikke kompensation, herunder erstatning eller nogen anden tilsvarende kompensation, såsom modregning eller erstatning i henhold til garanti i forbindelse med kontrakter eller transaktioner, hvis gennemførelse direkte eller indirekte helt eller delvis er blevet påvirket af foranstaltninger truffet i medfør af [resolution] 1970 (2011), herunder foranstaltninger truffet af Unionen eller af enhver medlemsstat i overensstemmelse med, som krævet i eller i forbindelse med gennemførelsen af de relevante afgørelser fra Sikkerhedsrådet eller foranstaltninger, der er omfattet af denne afgørelse, til Libyens regering, eller til nogen person eller enhed, som rejser fordringer gennem den eller til dens fordel.«

Forordning nr. 45/2014

14 Artikel 1 i forordning nr. 45/2014 ændrede artikel 12 i forordning nr. 204/2011 med følgende ordlyd:

»1. Ingen fordringer må indfries i forbindelse med kontrakter eller transaktioner, hvis opfyldelse eller gennemførelse direkte eller indirekte er blevet påvirket helt eller delvis af foranstaltninger i denne forordning, herunder erstatningskrav og andre tilsvarende fordringer, såsom krav om modregning og erstatning i henhold til garanti, særlig fordringer, som tager sigte på forlængelse eller indfrielse af garantier eller modgarantier, navnlig finansielle garantier eller modgarantier uanset form, såfremt disse fordringer gøres gældende af:

a) personer, enheder eller organer, der er opført i bilag II eller III

b) andre libyske personer, enheder eller organer, herunder den libyske regering

c) personer, enheder eller organer, som handler gennem eller på vegne af en af de i litra a) eller b) omhandlede personer, enheder eller organer.

[...]«

- 15 Den til artikel 12 i forordning nr. 204/2011 foretagne ændring trådte i kraft den 22. januar 2014.

Forordning 2016/44

- 16 Artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/44, der trådte i kraft den 20. januar 2016, er sålydende:

»Ingen fordringer må indfries i forbindelse med kontrakter eller transaktioner, hvis opfyldelse eller gennemførelse direkte eller indirekte er blevet påvirket helt eller delvis af foranstaltninger i denne forordning, herunder erstatningskrav og andre tilsvarende fordringer, såsom krav om modregning og erstatning i henhold til garanti, særlig fordringer, som tager sigte på forlængelse eller indfrielse af garantier eller modgarantier, navnlig finansielle garantier eller modgarantier uanset form, såfremt disse fordringer gøres gældende af:

- a) personer, enheder eller organer, der er opført i bilag II eller III
- b) andre libyske personer, enheder eller organer, herunder den libyske regering
- c) personer, enheder eller organer, som handler gennem eller på vegne af en af de i litra a) eller b) omhandlede personer, enheder eller organer.«

De faktiske omstændigheder i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

- 17 Den 7. juli 2009 indgik HIB og UF, et ungarsk byggefirma, en kontrakt vedrørende sidstnævntes udvikling af offentlig serviceinfrastruktur i Zawya-regionen (Libyen). HIB krævede, at UF skulle stille bankgarantier, der skulle ydes af en libysk bank, med henblik på at sikre dels opfyldelsen af firmaets forpligtelser som modydelse for det modtagne forskud (garanti for tilbagebetaling af forskud), dels gennemførelsen af byggearbejdet (garanti for effektiv opfyldelse).
- 18 Sahara Bank accepterede at stille de af HIB krævede garantier og krævede samtidig af UF, at firmaet skulle stille banken en modgaranti, der skulle ydes af en ungarsk bank.
- 19 Den 16. oktober 2009 indgik UF og en ungarsk bank, SH, en aftale om modgaranti for tilbagebetaling af forskud og en aftale om modgaranti for effektiv opfyldelse, hvorved SH forpligtede sig til at stille modgarantier til fordel for en anden ungarsk bank, TG, som var blevet bemyndiget hertil af SH med henblik på at yde Sahara Bank den af sidstnævnte krævede modgaranti og remburs. Som følge heraf udstedte SH den 20. november 2009 og den 16. december 2009 til fordel for TG henholdsvis en modgaranti for tilbagebetaling af forskud for et beløb svarende til 69 499 610 libyske dinarer (LYD) (ca. 49 251 000 EUR), som ville udløbe den 14. september 2013, og en aftale om modgaranti for effektiv opfyldelse for et beløb svarende til 9 266 615 LYD (ca. 6 567 000 EUR), der ville udløbe den 15. juli 2014.
- 20 Den 24. november 2009 og den 17. december 2009 udstedte TG til fordel for Sahara Bank henholdsvis en modgaranti for tilbagebetaling af forskud, som ville udløbe den 30. august 2013, og en uigenkaldelig remburs, der ville udløbe den 30. juni 2014, hvorefter Sahara udstedte de af HIB krævede bankgarantier.
- 21 Som modydelse for den tjenesteydelse, som TG havde leveret med henblik på udstedelsen af disse garantier, forpligtede SH sig til hvert kvartal at forudbetale en provision på 1,3% årligt til den førstnævnte bank og til at godtgøre til denne de af Sahara Bank afholdte omkostninger og udgifter samt dennes finansieringsomkostninger og eventuelt forfaldne morarenter.

- 22 Ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 233/2011 af 10. marts 2011 om gennemførelse af artikel 16, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 (EUT 2011, L 64, s. 13) blev HIB's navn medtaget i den i bilag III til sidstnævnte forordning indeholdte liste fra og med den 11. marts 2011.
- 23 Ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 272/2011 af 21. marts 2011 om gennemførelse af artikel 16, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 (EUT 2011, L 76, s. 32) blev Sahara Banks navn medtaget i den i bilag III til sidstnævnte forordning indeholdte liste fra og med den 22. marts 2011. Den 2. september 2011 blev navnet slettet fra den nævnte liste i henhold til Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 872/2011 af 1. september 2011 om gennemførelse af artikel 16, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 (EUT 2011, L 227, s. 3)
- 24 Fra den 2. september 2011 og frem til den 16. juli 2013 betalte TG de omkostninger, der skyldtes i henhold til den aftale om modgaranti, som var blevet indgået med Sahara Bank, til sidstnævnte.
- 25 Den 29. november 2012 forsøgte Sahara Bank på HIB's anmodning at indfri den af TG udstedte modgaranti for tilbagebetaling af forskud. TG afviste imidlertid at handle i overensstemmelse hermed, idet banken gjorde gældende, at anmodningen var ulovlig. I denne henseende udstedte Fővárosi Ítéltábla (den regionale appeldomstol i Budapest, Ungarn) ved endelig kendelse af 22. april 2013 et forbud mod en sådan betaling, så længe HIB's var opført på listen i bilag III til forordning nr. 204/2011.
- 26 Den 20. december 2012 undertegnede SH og TG et aftalememorandum, hvorved de erklærede, at de ikke kunne indfri noget krav om betaling af garantien for tilbagebetaling af forskud, så længe HIB var omfattet af restriktive foranstaltninger. SH anførte heri sin hensigt om at gøre betalingen af de omkostninger i tilknytning til modgarantien for tilbagebetaling af forskud og modgarantien for effektiv opfyldelse, som TG og herigennem Sahara Bank kunne gøre krav på, betinget af, at HIB ikke længere var omfattet af sådanne foranstaltninger inden udløbet af disse to modgarantier. SH forpligtede sig til at indbetale de omkostninger, der endnu ikke var blevet betalt på dette tidspunkt, og efterfølgende omkostninger på en deponeringskonto, idet frigivelsen af det således indbetalte beløb skulle foretages i henhold til de betingelser, der var fastsat i en deponeringsaftale indgået mellem parterne og en deponeringsbank (herefter »deponeringsaftalen«).
- 27 Samme dag, den 20. december 2012, indgik SH, TG og deponeringsbanken deponeringsaftalen, i medfør af hvilken de beløb, der var knyttet til de modgarantier, som SH havde stillet til TG, blev indsat og opbevaret ligesom de heraf påløbne renter.
- 28 Parterne i deponeringsaftalen fastsatte, at de deponerede beløb skulle udbetales til SH, såfremt HIB's navn ikke var blevet fjernet fra den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste inden udløbsdatoerne for de af SH udstedte modgarantier. Parterne fastsatte alternativt, at de deponerede beløb skulle tilfalde TG, såfremt HIB's navn var blevet fjernet fra den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste inden de nævnte datoer.
- 29 Efter den 20. december 2012 indbetalte SH de omkostninger, der skyldtes til TG i henhold til de af denne udstedte modgarantier, på den nævnte deponeringskonto.
- 30 Den modgaranti for tilbagebetaling af forskud, som var blevet stillet af SH, udløb den 14. september 2013, uden at HIB's navn var blevet fjernet fra den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste.
- 31 Som følge af den ændring, der blev foretaget ved forordning nr. 45/2014, som trådte i kraft den 22. januar 2014, indeholder artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 204/2011 et forbud mod at indfri nogen fordring i forbindelse med en kontrakt eller en transaktion, hvis opfyldelse eller gennemførelse er blevet påvirket af foranstaltninger i denne forordning, såfremt fordringen gøres gældende af bl.a. andre libyske personer, enheder eller organer.

- 32 Ved Rådets gennemførelsesforordning (EU) nr. 74/2014 af 28. januar 2014 om gennemførelse af artikel 16, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 (EUT 2014, L 26, s. 1) blev HIB's navn slettet fra den i bilag III til sidstnævnte forordning indeholdte liste med virkning fra den 29. januar 2014.
- 33 Den 31. januar 2014 anmodede SH deponeringsbanken om til den at frigive det deponerede beløb med den begrundelse, at den af SH stillede modgaranti for tilbagebetaling af forskud var udløbet i løbet af den periode, hvor HIB's navn var opført på den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste. TG afviste at afgive den erklæring, der var nødvendig for frigivelsen af depotet, og som var fastsat i deponeringsaftalen, eftersom betingelserne for en sådan frigivelse ikke var opfyldt.
- 34 Som følge heraf anlagde SH sag ved retten i første instans med påstand om, at det fastsloges, at det pågældende depot skulle frigives. TG fremsatte for sin del et modkrav om betaling af 2 072 321,18 EUR, svarende til de omkostninger, som banken anså, at den havde krav på i forbindelse med opfyldelsen af de aftaler, som knyttede den til SH, og de omkostninger for modgaranti, som den selv havde betalt til Sahara Bank.
- 35 Retten i første instans gav SH medhold, men tilpligtede sidstnævnte at betale 1 352 713,04 EUR til TG. Den fandt nemlig, at de omkostninger, der skyldtes i henhold til de aftaler om modgaranti, som var blevet indgået mellem SH og TG, ikke var omfattet af forordning nr. 204/2011, eftersom der var tale om modydelsen for en tjenesteydelse leveret af en ungarsk juridisk person. Den nævnte ret fandt derimod, at de garantiomkostninger, som TG havde betalt til Sahara Bank, var omfattet af forordning nr. 204/2011, og at TG derfor kunne gøre krav på tilbagebetaling heraf fra SH.
- 36 Appeldomstolen omgjorde den i første instans afsagte dom og forkastede modkravet i det hele under henvisning til den omstændighed, at parterne i tvisten ved deponeringsaftalen havde ændret vilkårene i aftalerne om modgaranti for så vidt angår retten til at oppebære de hertil knyttede omkostninger og udløbet af denne ret. Det fulgte heraf, at TG ikke havde ret til udbetaling af de forskellige omkostninger, eftersom HIB's navn ikke var blevet fjernet fra den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste inden udløbet af modgarantierne. Den nævnte domstol tilføjede, at TG selv i tilfælde af, at aftalerne ikke var blevet ændret, ikke ville have haft ret til denne udbetaling, eftersom de ved EU-lovgivningen pålagte restriktive foranstaltninger var bindende, og TG ikke kunne stille nogen garanti til en enhed, der var omfattet af disse foranstaltninger, og derfor ikke kunne have ret til dækning af de omkostninger, som var knyttet til en sådan garanti. De garantiomkostninger, som TG betalte til Sahara Bank, tjente indirekte til at opfylde en forpligtelse, der var til fordel for HIB, og som var omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 204/2011.
- 37 TG har iværksat appel for Kúria (øverste domstol) til prøvelse af afgørelsen om forkastelse af bankens modkrav. Den har gjort gældende, at appeldomstolen anlagde en ukorrekt fortolkning af artikel 5 og 12 i forordning nr. 204/2011 med den begrundelse, at anvendelsesområdet for denne artikel 5 kun omfattede de enheder, som var opført på sanktionslisten, hvorpå Sahara Banks navn ikke længere var opført, og at nævnte artikel 12 i den relevante periode kun omfattede de libyske myndigheder. TG har anført, at såvel de garantiomkostninger, der tilkommer banken, som de omkostninger, der er blevet betalt til Sahara Bank, er bankomkostninger, at de ikke udgør nogen garanti, og at betalingen heraf ikke tjener HIB's interesser.
- 38 Såvel SH som UF, der har interveneret i tvisten i hovedsagen til støtte for SH, har for den forelæggende ret anmodet om stadfæstelse af den appellerede dom, idet de er af den opfattelse, at det afgørende ene og alene er, at det blandt operatørerne i kæden af aftaler indgået mellem parterne forholder sig således, at navnet på en af dem – i det foreliggende tilfælde HIB – er opført på den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste.

- 39 Den forelæggende ret har sondret mellem en garanti, der stilles med henblik på at sikre opfyldelsen af en forpligtelse, og garantiomkostninger, som udgør modydelsen for den tjeneste, der består i pligten til at stille en garanti. Den er af den opfattelse, at en frigivelse af bankgarantien til fordel for HIB, såfremt den havde fundet sted, havde udgjort en ved forordning nr. 204/2011 forbudt betaling.
- 40 Den forelæggende ret har fastslået, at TG's modkrav består af to dele, hvoraf den ene vedrører et krav om tilbagebetaling af de garantiomkostninger, som banken har betalt til Sahara Bank, og den anden vedrører de omkostninger, som den har ret til at kræve af SH i medfør af de aftaler om modgaranti, der er blevet indgået mellem bankerne.
- 41 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at behandlingen af modkravet forudsætter, at det fastlægges, om betaling af garantiomkostninger kan anses for at være en indirekte betaling af pengemidler, der på nogen måde har forbindelse til bankgarantien. Det skal desuden fastlægges, om TG ved at gøre krav på denne betaling kan anses for at være en person, som handler på vegne af en person, en enhed eller et organ, der er omfattet af de restriktive foranstaltninger i forordning nr. 204/2011. Den forelæggende ret ønsker ligeledes oplyst, om forordningens artikel 9, som fastsætter undtagelser til foranstaltningerne om indekrydsning af pengemidler og økonomiske ressourcer, eventuelt finder anvendelse.
- 42 Den forelæggende ret har konstateret, at der på grundlag af national ret skal træffes afgørelse om, hvorvidt det af TG fremsatte krav om betaling af de forskellige garantiomkostninger helt eller delvist er omfattet af forordning nr. 204/2011. Såfremt betalingen af disse omkostninger bliver anset for at være en indirekte betaling i denne forordnings forstand, uden at den i artikel 9 fastsatte undtagelsesregel finder anvendelse, vil modkravet skulle forkastes.
- 43 Den forelæggende ret er af den opfattelse, at de forskellige omhandlede aftaler er snævert forbundet, idet de er blevet indgået med det formål alene at stille en bankgaranti til fordel for HIB, og idet de ikke kan behandles således, at de skaber selvstændige forpligtelser, der er uafhængige af hinanden.
- 44 Den forelæggende ret har anført, at såfremt betalingen af garantiomkostningerne er omfattet af anvendelsesområdet for en forordning, hvorved der indføres restriktive foranstaltninger, skal det afgøres, hvilken forordning der finder anvendelse, dvs. forordning nr. 204/2011, der var gældende på tidspunktet for modgarantiernes udløb, eller forordning 2016/44, som trådte i kraft, da tvisten allerede var vedtaget af de ungarske domstole, og da opgørelsen over disse omkostninger endnu ikke var blevet endeligt foretaget.
- 45 På denne baggrund har Kúria (øverste domstol) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:
- »1) Er følgende forpligtelser vedrørende betaling af garantiomkostninger, som udspringer af aftaler om modgaranti, der er indgået som led i en serie af aftaler med henblik på udstedelse af en bankgaranti til fordel for [HIB], omfattet af anvendelsesområdet for forordning nr. 204/2011 eller eventuelt forordning 2016/44:
- a) når en bank, der er etableret i Den Europæiske Union, i henhold til en aftale om modgaranti er forpligtet til at betale omkostninger til en libysk bank, som er opført på [...]listen i bilag III til forordning nr. 204/2011?
 - b) når en bank, der er etableret i [EU], i henhold til en aftale om modgaranti er forpligtet til at betale omkostninger til en libysk bank, som ikke er opført på [...]listen i bilag III til forordning nr. 204/2011, men bankgarantien er udstedt til fordel for HIB, som er opført på nævnte liste?
 - c) når forordning nr. 204/2011 – i tidsrummet efter ændringen af forordning nr. 204/2011 ved forordning nr. 45/2014 – forbyder direkte eller indirekte betaling til libyske enheder?
 - d) når forpligtelsen vedrørende betaling af garantiomkostninger udspringer af en aftale om modgaranti, der er indgået som led i en serie af aftaler med henblik på udstedelse af en bankgaranti til fordel for HIB inden for rammerne af forbindelsen mellem to banker, der er etableret i [EU]?

- e) når afregningen af garantiomkostningerne sker efter udløbet af garantiperioden ved en retssag efter ikrafttrædelsen af forordning 2016/44?
- 2) Såfremt den i [spørgsmål 1, litra a) og b)] nævnte forpligtelse vedrørende betaling af garantiomkostninger er omfattet af [anvendelsesområdet for forordning nr. 204/2011], skal de garantiomkostninger, der betales til en libysk bank – som også på et tidspunkt var opført på [...]listen i bilag III – med henblik på udstedelse af en garanti for tilbagebetaling af for[skud] og af en kontraktopfyldelsesgaranti til fordel for HIB, da anses for at være pengemidler, der direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller til fordel for de [fysiske og] juridiske personer, enheder eller organer, der er opført på listen i bilag III til forordning nr. 204/2011?
- 3) Skal artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 204/2011 i tidsrummet efter ændringen af denne forordning ved forordning nr. 45/2014 [[spørgsmål 1, litra c)]] fortolkes således, at udgifter og omkostninger, som en libysk bank har opkrævet, og som en bank, der er etableret i [EU], har betalt i henhold til en aftale om modgaranti, anses for direkte eller indirekte at udgøre erstatninger i henhold til garanti?
- 4) Skal en bank, der er etableret i [EU], som i henhold til en aftale om modgaranti, der er indgået som led i en serie af aftaler med henblik på udstedelse af en bankgaranti til fordel for HIB, er forpligtet til at betale garantiomkostninger til en libysk enhed [[spørgsmål 1, litra d)]], anses for at være en person eller en enhed som omhandlet i artikel 12, stk. 1, litra c), i forordning nr. 204/2011, eller – som ændret ved forordning nr. 45/2014 – personer eller enheder, som handler gennem, på vegne af eller til fordel for en af de i artikel 12, stk. 1, litra a) eller b), omhandlede personer, enheder eller organer? Skal de garantiomkostninger, som nævnte bank afkræver en anden bank, der er etableret i [Unionen], anses for direkte eller indirekte at udgøre erstatninger i henhold til garanti?
- 5) Gør udelukkelsesbestemmelsen i artikel 9 i forordning nr. 204/2011 sig gældende for alle former for betaling?
- 6) For så vidt som afregningen af garantiomkostningerne finder sted efter ikrafttrædelsen af [...] forordning 2016/44, som ophævede forordning nr. 204/2011, men som i det væsentlige indeholder identiske bestemmelser [[spørgsmål 1, litra e)]], finder forordning 2016/44 da anvendelse på afgørelsen af sagen mellem parterne, og skal artikel 17, stk. 1, litra b), i denne forordning da fortolkes således, at udgifter og omkostninger, som en libysk bank har opkrævet, og som en bank, der er etableret i [Unionen], har betalt i henhold til en aftale om modgaranti, anses for direkte eller indirekte at udgøre erstatninger i henhold til garanti? Skal en bank, der er etableret i [EU], og som i henhold til en aftale om modgaranti, der er indgået som led i en serie af aftaler med henblik på udstedelse af en bankgaranti til fordel for HIB, er forpligtet til at betale garantiomkostninger til en libysk enhed, anses for at være en person eller en enhed som omhandlet i artikel 17, stk. 1, litra c), i denne forordning (personer, enheder eller organer, som handler gennem, på vegne af [eller til fordel for] en af de i artikel 17, stk. 1, litra a) eller b) omhandlede personer, enheder eller organer)? Skal de garantiomkostninger, som nævnte bank afkræver en anden bank, der er etableret i [EU], anses for direkte eller indirekte at udgøre erstatninger i henhold til garanti?«

Om de præjudicielle spørgsmål

Indledende bemærkninger

- ⁴⁶ Den forelæggende ret er af den opfattelse, at løsningen af tvisten i hovedsagen bl.a. afhænger af spørgsmålet om, hvorvidt forordning nr. 204/2011 finder anvendelse på omkostninger, der skyldes i henhold til aftaler udstedt med henblik på modgaranti for en aftale om bankgaranti, hvis modtager har været genstand for restriktive foranstaltninger i medfør af denne forordning.

- 47 Eftersom de forskellige præjudicielle spørgsmål overlapper hinanden på flere punkter, skal de samles og omformuleres med henblik på at give den forelæggende ret så præcis en besvarelse som muligt.
- 48 Det skal derfor fastslås, at den forelæggende ret nærmere bestemt ønsker oplyst, om en situation som den i hovedsagen omhandlede er omfattet af for det første artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 204/2011, der indeholder et forbud mod, at pengemidler eller økonomiske ressourcer direkte eller indirekte stilles til rådighed for personer, hvis navne er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, for det andet forordningens artikel 12, som indeholder et forbud mod, at fordringer indfries i forbindelse med kontrakter eller transaktioner, der er blevet påvirket af foranstaltninger indført i henhold til denne forordning, for det tredje artikel 9 i forordning nr. 204/2011, som fastsætter undtagelser til artikel 5, stk. 2, og for det fjerde artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/44, hvorved artikel 12 i forordning nr. 204/2011 blev erstattet.

Artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 204/2011

- 49 Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, om artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 skal fortolkes således, at bestemmelsen finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor omkostninger, der skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales for det første af en bank i EU til en libysk bank, hvis navn er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, for det andet af en bank i EU til en libysk bank, hvis navn ikke længere er opført på denne liste, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, som er opført på den nævnte liste, og for det tredje af en bank i EU til en anden bank i EU.
- 50 I medfør af artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 må ingen pengemidler eller økonomiske ressourcer hverken direkte eller indirekte stilles til rådighed for eller til fordel for de fysiske eller juridiske personer, enheder eller organer, der er opført på listerne i bilag II og III til denne forordning.
- 51 Det skal bemærkes, at det i den nævnte bestemmelse fastsatte forbud mod at stille pengemidler eller økonomiske ressourcer til rådighed for en person, som er opført på en liste over personer omfattet af restriktive foranstaltninger, har en særdeles bred ordlyd, hvilket kommer til udtryk ved anvendelsen af ordene »direkte eller indirekte«, og følgelig omfatter enhver retshandling, der i henhold til den gældende nationale ret skal fuldføres, for at denne person faktisk kan få beføjelse til fuldt ud at råde over de pågældende pengemidler eller økonomiske ressourcer (jf. i denne retning dom af 11.10.2007, Möllendorf og Möllendorf-Niehuus, C-117/06, EU:C:2007:596, præmis 50 og 51, af 29.6.2010, E og F, C-550/09, EU:C:2010:382, præmis 66 og 74, og af 21.12.2011, Afrasiabi m.fl., C-72/11, EU:C:2011:874, præmis 39 og 40).
- 52 Denne brede og utvetydige ordlyd finder således anvendelse på enhver tilrådhedsstilling af en økonomisk ressource og derfor tillige på en retshandel, der grunder sig på opfyldelsen af en gensidigt bebyrdende aftale, og som er blevet tilstået mod betaling af en økonomisk modydelse (dom af 11.10.2007, Möllendorf og Möllendorf-Niehuus, C-117/06, EU:C:2007:596, præmis 56).
- 53 Det fremgår desuden af Domstolens praksis, at begrebet »pengemidler og økonomiske ressourcer« ligeledes har en bred betydning, som omfatter aktiver af enhver art, uanset erhvervelsesmåde (jf. analogt dom af 29.6.2010, E og F, C-550/09, EU:C:2010:382, præmis 69).
- 54 For det første har den forelæggende ret taget udgangspunkt i den situation, hvor en bank i EU skal betale omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, til en libysk bank, hvis navn er opført på den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste.
- 55 Selv om tvisten i hovedsagen vedrører betaling af omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti indgået mellem to europæiske banker, kan den situation, der er omhandlet i den foregående præmis, imidlertid have en indflydelse på løsningen af tvisten, for så vidt som det ikke er

udelukket, at den af TG krævede betaling af omkostninger til modgaranti ligeledes vedrører de af Sahara Bank afholdte garantiomkostninger i den periode, hvor dennes navn var opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste.

- 56 I det foreliggende tilfælde var den i hovedsagen omhandlede libyske bank, dvs. Sahara Bank, opført på den nævnte liste fra den 22. marts 2011 til den 2. september 2011, således at det alene er den nævnte forordning, som er relevant i denne henseende.
- 57 Den omstændighed alene, at der skal betales pengebeløb til en sådan bank, indebærer imidlertid, uanset grundlaget for betalingen, at denne transaktion skal henføres under anvendelsesområdet for forordningens artikel 5, stk. 2, for så vidt som en sådan transaktion består i at stille pengemidler direkte til rådighed for en person, hvis navn er opført på den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste, i denne bestemmelses forstand.
- 58 Som anført af generaladvokaten i punkt 34 i forslaget til afgørelse, forholder det sig desuden således, at den omstændighed, at disse betalinger sker som led i en retshandel, hvor ydelse og modydelse modsvarer hinanden i økonomisk henseende, og udgør retshandlinger til opfyldelse af en aftale indgået før ikrafttrædelsen af forordning nr. 204/2011, ikke i sig selv rummer mulighed for at udelukke dem fra anvendelsesområdet for denne forordning og for de heri indeholdte forbud (jf. i denne retning dom af 11.10.2007, Möllendorf og Möllendorf-Niehuus, C-117/06, EU:C:2007:596, præmis 49 og 62).
- 59 For det andet ønsker den forelæggende ret oplyst, om forordning nr. 204/2011 finder anvendelse på betalinger vedrørende omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, som foretages af en bank i EU til en libysk bank, efter at sidstnævntes navn er blevet fjernet fra den i bilag III til forordningen indeholdte liste.
- 60 Sådanne betalinger kan ikke udgøre en direkte tilrådighedsstillelse af pengemidler som omhandlet i forordningens artikel 5, stk. 2, idet navnet på modtageren af disse pengemidler hverken er opført på den i nævnte bilag III indeholdte liste eller i øvrigt på den i forordningens bilag II indeholdte liste, der ligeledes er omfattet af det forbud, som er fastsat i bestemmelsen.
- 61 Ikke desto mindre kan de nævnte betalinger udgøre en indirekte tilrådighedsstillelse af pengemidler til fordel for en person, hvis navn er opført på den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste, sådan som det i det foreliggende tilfælde forholder sig med hensyn til HIB, der er modtager af de bankgarantier, der ligger til grund for de i hovedsagen omhandlede aftaler om modgaranti, og hvis navn var opført på den nævnte liste fra den 11. marts 2011 til den 29. januar 2014, det vil bl.a. sige, efter at Sahara Banks navn blev slettet fra listen.
- 62 For at pengemidler skal kunne anses for indirekte at være blevet stillet til rådighed for en person, hvis navn er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, er det imidlertid nødvendigt, at de kan overføres til denne person, eller at sidstnævnte har beføjelse til at råde over disse pengemidler, bl.a. henset til den omstændighed, at der mellem modtageren af pengemidlerne og denne person foreligger retlige eller finansielle bånd.
- 63 I det foreliggende tilfælde udgør de omkostninger, som TG skylder Sahara Bank, modydelsen for de bankgarantier, der er blevet afgivet til fordel for HIB, i en sammenhæng, hvor disse skulle have været afgivet af en ungarsk bank, nemlig SH. På grund af deres art er disse omkostninger derfor ikke bestemt til at blive overført til HIB. Det fremgår desuden på ingen måde af oplysningerne i de for Domstolen fremlagte sagsakter, at denne skulle være knyttet til Sahara Bank gennem bånd som dem, der er beskrevet i den foregående præmis. Det tilkommer imidlertid den forelæggende ret at efterprøve, hvorvidt dette er tilfældet.

- 64 Endelig kan de af en bank i EU foretagne betalinger af omkostninger, der skyldes til en libysk bank i henhold til en aftale om modgaranti, kun anses for at være anvendt til fordel for en person, hvis navn er opført på den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste – som omhandlet i forordningens artikel 5, stk. 2 – såfremt disse betalinger på grundlag af aftalen om bankgaranti og aftalerne om modgaranti direkte eller indirekte gør det muligt for den person, der er modtager af bankgarantien, og som er opført på en af disse lister, at opnå indfrielse heraf.
- 65 Dette ville bl.a. være tilfældet i den situation, hvor retten for modtageren af bankgarantien til at kræve indfrielse heraf, helt eller delvist var afhængig af betalingen af de omkostninger, der var forfaldne i henhold til en af disse aftaler om modgaranti. I denne henseende kan betalinger i henhold til disse omkostninger anses for at være anvendt til fordel for en person, hvis navn er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste.
- 66 Det tilkommer imidlertid den forelæggende ret at foretage den nødvendige kontrol med henblik på at udelukke, at de betalinger, der er blevet foretaget af en bank i EU – dvs. TG – til en libysk bank – i det foreliggende tilfælde Sahara Bank – og som vedrører omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, henset til den i nærværende doms præmis 64 og 65 anførte besvarelse anvendes til fordel for HIB.
- 67 For det tredje kan de betalinger, der foretages af en bank i EU til en anden bank i EU, og som vedrører omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, og hvoraf en del består i at tilbagebetale de omkostninger, som sidstnævnte bank har betalt til en libysk bank i forbindelse med en anden aftale om modgaranti, principielt ikke være omfattet af anvendelsesområdet for artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 som pengemidler, der stilles direkte til rådighed for en person, hvis navn er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste.
- 68 Hvad angår den indirekte tilrådighedsstillelse af pengemidler til en sådan person eller denne persons anvendelse af disse pengemidler finder de betragtninger, der er anført i nærværende doms præmis 61-66, anvendelse.
- 69 Henset til samtlige ovenstående betragtninger skal artikel 5, stk. 2, i forordning nr. 204/2011 fortolkes således, at bestemmelsen:
- finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en libysk bank, hvis navn er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, og
 - principielt ikke finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en libysk bank, hvis navn ikke længere er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, eller af en bank i EU til en anden bank i EU, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, som er opført på den nævnte liste, medmindre en sådan betaling på grund af de retlige eller finansielle bånd, der eksisterer mellem den bank, der modtager denne betaling, og den enhed, som er opført på den nævnte liste, fører til, at de omhandlede omkostninger indirekte stilles til rådighed til fordel for enheden.

Artikel 12 i forordning nr. 204/2011

- 70 Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, om artikel 12 i forordning nr. 204/2011 i en situation som den i hovedsagen omhandlede skal fortolkes således, at den såvel i sin oprindelige affattelse som i den affattelse, der følger af forordning nr. 45/2014, skal fortolkes således, at den finder anvendelse, når omkostninger, som skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales for det første af en bank i EU til en libysk bank, der er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte

liste, for det andet af en bank i EU til en libysk bank, der ikke er opført på denne liste, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, der er opført på den nævnte liste, og for det tredje af en bank i EU til en anden bank i EU.

- 71 I det væsentlige indeholder artikel 12 i forordning nr. 204/2011 såvel i sin oprindelige affattelse som i den affattelse, der følger af forordning nr. 45/2014, et forbud mod at indfri nogen fordring i forbindelse med kontrakter eller transaktioner, som er blevet påvirket af foranstaltninger indført i henhold til den førstnævnte forordning.
- 72 Det skal bemærkes, at den forbudsordning, der er fastsat i nævnte artikel 12, er støttet på tre forhold.
- 73 For det første skal opfyldelsen af kontrakten eller transaktionen direkte eller indirekte være blevet påvirket helt eller delvist af de ved forordning nr. 204/2011 indførte foranstaltninger. For at denne forordnings artikel 12 skal kunne bringes i anvendelse, skal kontrakten eller transaktionen således have været genstand for restriktive foranstaltninger i medfør af forordningen.
- 74 For det andet indeholder den nævnte forordnings artikel 12 et forbud mod at indfri enhver fordring i forbindelse med en sådan kontrakt eller en sådan transaktion, f.eks. et erstatningskrav, et krav om modregning eller et krav om erstatning i henhold til garanti. Nævnte artikel 12 omfatter i kraft af sin generelle karakter og den vejledende karakter af den i bestemmelsen anførte liste over krav, som indledes af udtrykket »herunder«, enhver form for fordring i forbindelse med en kontrakt eller en transaktion.
- 75 For det tredje skal de fordringer, som det er forbudt at indfri, ifølge den oprindelige affattelse af artikel 12 i forordning nr. 204/2011 gøres gældende af Libyens regering eller af enhver person eller enhed, som rejser fordringer gennem den eller til dens fordel, og ifølge den affattelse, der følger af forordning nr. 45/2014, bl.a. af andre libyske personer, enheder eller organer, der ikke er opført i bilag II eller III til forordning nr. 204/2011.
- 76 I denne sammenhæng skal det fastslås, at den betaling af omkostninger, der skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, som foretages af en første modgarantistiller til garantistilleren eller af en anden modgarantistiller til den første modgarantistiller, principielt ikke kan udelukkes fra anvendelsesområdet for artikel 12 i forordning nr. 204/2011.
- 77 For det første kan opfyldelsen af en aftale om modgaranti nemlig påvirkes af de ved forordningen indførte foranstaltninger, såfremt modtageren af denne modgaranti får sit navn opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste – sådan som det i det foreliggende tilfælde forholder sig med hensyn til Sahara Bank i perioden fra den 22. marts 2011 til den 2. september 2011 – eller hvis modtageren af garantien, som selv er genstand for en modgaranti, får sit navn opført på listen, sådan som det i det foreliggende tilfælde forholder sig med hensyn til HIB i perioden fra den 11. marts 2011 til den 29. januar 2014.
- 78 For det andet udgør et krav om betaling af omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, et krav »i forbindelse med kontrakter« som omhandlet i artikel 12 i forordning nr. 204/2011 i både den oprindelige affattelse og den affattelse, der følger af forordning nr. 45/2014.
- 79 Ikke desto mindre skal et sådant krav for at være forbudt i henhold til artikel 12 i forordning nr. 204/2011 nødvendigvis være rejst af en af de personer, som er opført i denne artikel.
- 80 For så vidt som en anmodning om betaling vedrører omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale, hvorved en bank i EU stiller en modgaranti for en libysk bank, er den omfattet af anvendelsesområdet for forordningens artikel 12, som oprindeligt affattet, forudsat at den libyske bank kan anses for at være en enhed, som handler på vegne af den libyske regering, hvilket er den eneste i denne artikel omhandlede kategori, som en sådan bank i det foreliggende tilfælde kan henhøre under.

- 81 I denne henseende tilkommer det den forelæggende ret at foretage den nødvendige kontrol med henblik på at fastlægge, om det er muligt at anse Sahara Bank for at handle på den libyske regerings vegne.
- 82 Hvad angår artikel 12, stk. 1, litra b), i forordning nr. 204/2011, som affattet ved forordning nr. 45/2014, finder bestemmelsen anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, idet den libyske bank, for hvilken banken i EU har stillet en modgaranti, ganske vist er en anden libysk person eller enhed eller et andet libysk organ, der ikke er opført i bilag II eller III til den førstnævnte forordning, men som er omhandlet i denne bestemmelse.
- 83 Det skal imidlertid bemærkes, at det fremgår af oplysningerne i de for Domstolen fremlagte sagsakter, at de sidste betalinger, som TG foretog til Sahara Bank i henhold til den aftale om modgaranti, som knyttede dem til hinanden, fandt sted den 16. juli 2013, således at spørgsmålet om, hvorvidt artikel 12 i forordning nr. 204/2011 finder anvendelse på disse betalinger, skal bedømmes i lyset af den oprindelse affattelse af denne artikel.
- 84 I det tilfælde, hvor anmodningen om betaling vedrører omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale, hvorved en bank i EU stiller en modgaranti for en anden bank i EU, kan det derimod ikke lægges til grund, at den sidstnævnte bank, henset til ordlyden af forordningens artikel 12, som oprindeligt affattet, skal anses for at handle på vegne af den libyske regering. Den modtager nemlig disse omkostninger på grundlag af vilkårene i en aftale, med hvilken det alene tilsigtes at stille en modgaranti for en bankgaranti, der er blevet ydet til en libysk bank.
- 85 Anvendelsen af den nævnte forordnings artikel 12, som affattet ved forordning nr. 45/2014, er kun mulig, såfremt den bank i EU, der anmoder om betaling af omkostninger, som skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, til en anden bank i EU, er en person, som er omhandlet i artikel 12, stk. 1, litra c), i forordning nr. 204/2011, der vedrører en person, en enhed eller et organ, som handler på vegne af en af de personer, enheder eller organer, der er omhandlet i litra a) eller b) i samme stk. 1. Det er derfor nødvendigt, at denne bank i EU handler på vegne af en person, hvis navn er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, sådan som det er tilfældet for HIB i hovedsagen, på vegne af en libysk person eller enhed eller et libysk organ eller på vegne af den libyske regering.
- 86 I en aftalekæde, der består af en bankgaranti og to modgarantier, kan det principielt ikke lægges til grund, at en bank i EU, når den modtager omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, som knytter den til en anden bank i EU, handler på vegne af garantistilleren eller modtageren af bankgarantien. En aftale om modgaranti som den i hovedsagen omhandlede er nemlig en aftale, der er indgået mellem en ordregiver og en modgarantistiller, og hvorved denne ensidigt og uigenkaldeligt forpligter sig til at betale et bestemt beløb til en modtager på sidstnævntes første anmodning herom, uden at det retlige forhold, der ligger til grund for aftalen, skal undersøges. Den betaling af omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, som ordregiveren skal foretage til modgarantistilleren, har således alene til formål at yde sidstnævnte et vederlag for den tjenesteydelse, som denne har leveret til ordregiveren ved at stille modgarantien. Modgarantistilleren kan derfor ved at modtage denne betaling ikke anses for at handle på vegne af garantistilleren eller modtageren af den bankgaranti, som der således er stillet modgaranti for.
- 87 Følgelig skal artikel 12 i forordning nr. 204/2011 fortolkes således, at den:
- i sin oprindelige affattelse finder anvendelse, når omkostninger, som skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en libysk bank, der er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, og af en bank i EU til en libysk bank, der ikke er opført på denne liste, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, der er opført på den nævnte liste, forudsat at den libyske bank anses for at være en enhed, som handler på vegne af den libyske regering, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve

- i den affattelse, der følger af forordning nr. 45/2014, ikke finder anvendelse, når omkostninger, som skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en libysk bank, der er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, og af en bank i EU til en libysk bank, der ikke er opført på denne liste, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, der er opført på den nævnte liste, for så vidt som disse omkostninger er blevet betalt inden forordningens ikrafttræden, og
- såvel i sin oprindelige affattelse som i den affattelse, der følger af forordning nr. 45/2014, ikke finder anvendelse, når omkostninger, som skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en anden bank i EU.

Artikel 9 i forordning nr. 204/2011

- 88 Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, om artikel 9 i forordning nr. 204/2011 skal fortolkes således, at den kan finde anvendelse på betaling af omkostninger som dem, der skyldes i henhold til de forskellige aftaler, som er omhandlet i hovedsagen.
- 89 I henhold til denne artikel 9 gælder forordningens artikel 5, stk. 2, ikke beløb, der tilføres indefrosne konti i form af forfaldne beløb i henhold til kontrakter, aftaler eller forpligtelser, som er indgået eller opstået forud for den dato, hvor en fysisk eller juridisk person, en enhed eller et organ – som omhandlet i nævnte artikel 5 – blev udpeget af Sanktionskomitéen, Sikkerhedsrådet eller Rådet, forudsat dog at sådanne beløb indefrysnes i henhold til forordningens artikel 5, stk. 1.
- 90 Bestemmelserne i artikel 9 i forordning nr. 204/2011 omfatter således kun de betalinger, der foretages til personer, hvis navne er opført på den i bilag II til forordningen indeholdte liste eller på den i bilag III til forordningen indeholdte liste.
- 91 I det foreliggende tilfælde forholder det sig således, at modtageren af bankgarantien – dvs. HIB – siden opførelsen af nævnets navn på den i bilag III til forordning nr. 204/2011 indeholdte liste ikke har modtaget nogen betaling i henhold til den aftale om bankgaranti, som det er modtager af. Desuden har den garantistillende bank, i det foreliggende tilfælde Sahara Bank, kun i den periode, hvor bankens navn ikke var opført på den i dette bilag indeholdte liste, fået betaling fra den modgarantistillende bank – dvs. TG – for sine omkostninger i forbindelse med oprettelsen af denne garanti.
- 92 Under disse omstændigheder kan forordningens artikel 9 derfor ikke finde anvendelse.
- 93 Følgelig skal artikel 9 i forordning nr. 204/2011 fortolkes således, at den ikke kan finde anvendelse på betaling af omkostninger som dem, der skyldes i henhold til de forskellige aftaler, som er omhandlet i hovedsagen.

Artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/44

- 94 Den forelæggende ret ønsker nærmere bestemt oplyst, om artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/44 skal fortolkes således, at bestemmelsen finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor den endelige opgørelse over de modgarantiomkostninger, som en bank i EU skylder en anden bank i EU, foretages efter forordningens ikrafttræden.
- 95 Det fremgår af artikel 26 i forordning 2016/44, at forordningen trådte i kraft dagen efter offentliggørelsen i *Den Europæiske Unions Tidende*, dvs. den 20. januar 2016.
- 96 Det skal bemærkes, at bestemmelserne i denne forordnings artikel 17, stk. 1, i det væsentlige svarer til bestemmelserne i artikel 12, stk. 1, i forordning nr. 204/2011 som affattet ved forordning nr. 45/2014.

- 97 I det foreliggende tilfælde fandt de betalinger, som TG foretog til fordel for Sahara Bank, alle sted, da forordning nr. 204/2011 var gældende, og bestemmelserne i forordning 2016/44 kan derfor ikke finde anvendelse på disse betalinger.
- 98 Derimod er betalingerne vedrørende de omkostninger, der skyldes i henhold til den aftale om modgaranti, der knytter SH til TG, omfattet af nævnte forordning 2016/44, for så vidt som den endelige opgørelse og den efterfølgende betaling af disse omkostninger endnu ikke var blevet foretaget på forordningens ikrafttrædelsesdato.
- 99 Følgelig skal artikel 17, stk. 1, i forordning 2016/44 fortolkes således, at bestemmelsen i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor den endelige opgørelse foretages efter forordningens ikrafttræden, finder anvendelse på de modgarantiomkostninger, som en bank i EU skylder en anden bank i EU.

Sagsomkostninger

- 100 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Tredje Afdeling) for ret:

- 1) **Artikel 5, stk. 2, i Rådets forordning (EU) nr. 204/2011 af 2. marts 2011 om restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Libyen skal fortolkes således, at bestemmelsen:**
 - **finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, skal betales af en bank i Den Europæiske Union til en libysk bank, hvis navn er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, og**
 - **principielt ikke finder anvendelse i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor omkostninger, der skyldes i henhold til en aftale om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en libysk bank, hvis navn ikke længere er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, eller af en bank i EU til en anden bank i EU, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, som er opført på den nævnte liste, medmindre en sådan betaling på grund af de retlige eller finansielle bånd, der eksisterer mellem den bank, der modtager denne betaling, og den enhed, som er opført på den nævnte liste, fører til, at de omhandlede omkostninger indirekte stilles til rådighed til fordel for enheden.**
- 2) **Artikel 12 i forordning nr. 204/2011 skal fortolkes således, at den:**
 - **i sin oprindelige affattelse finder anvendelse, når omkostninger, som skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales af en bank i Den Europæiske Union til en libysk bank, der er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, og af en bank i EU til en libysk bank, der ikke er opført på denne liste, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, der er opført på den nævnte liste, forudsat at den libyske bank anses for at være en enhed, som handler på vegne af den libyske regering, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve**

- i den affattelse, der følger af Rådets forordning (EU) nr. 45/2014 af 20. januar 2014, ikke finder anvendelse, når omkostninger, som skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en libysk bank, der er opført på den i bilag III til forordningen indeholdte liste, og af en bank i EU til en libysk bank, der ikke er opført på denne liste, når den bankgaranti, som den libyske bank har stillet, er til fordel for en enhed, der er opført på den nævnte liste, for så vidt som disse omkostninger er blevet betalt inden forordningens ikrafttræden, og
 - såvel i sin oprindelige affattelse som i den affattelse, der følger af forordning nr. 45/2014, ikke finder anvendelse, når omkostninger, som skyldes i henhold til aftaler om modgaranti, skal betales af en bank i EU til en anden bank i EU.
- 3) Artikel 9 i forordning nr. 204/2011 skal fortolkes således, at den ikke kan finde anvendelse på betaling af omkostninger som dem, der skyldes i henhold til de forskellige aftaler, som er omhandlet i hovedsagen.
- 4) Artikel 17, stk. 1, i Rådets forordning (EU) 2016/44 af 18. januar 2016 om restriktive foranstaltninger på baggrund af situationen i Libyen og om ophævelse af forordning (EU) nr. 204/2011 skal fortolkes således, at bestemmelsen i en situation som den i hovedsagen omhandlede, hvor den endelige opgørelse foretages efter forordningens ikrafttræden, finder anvendelse på de modgarantiomkostninger, som en bank i Den Europæiske Union skylder en anden bank i EU.

Underskrifter